

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради економічного
факультету
прот. № ___ від _____ 20__ р

Рекомендовано
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
№ ___ від _____ 20__ р

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

II семестр 2020-2021 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 051 Економіка

освітня програма: - Економіка підприємства (ЕП)

- Економічна безпека підприємства (ЕБП)

галузь знань: 07 Управління та адміністрування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа і страхування

073 Менеджмент

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітня програма:

- Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (П)
- Управління фінансами банківська справа та страхування (УФБСС)
- Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках (УФТСФР)
- Публічне управління та адміністрування (ПУіА)
- Менеджмент організацій і адміністрування (МОіА)
- Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (МЗЕД)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Обруч Ганна Володимирівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: a_obruch@ukr.net

Години прийому та консультації: Пн 10:00-14:00.

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх,
505 аудиторія

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

**II семестр 2020/2021 рік курс силабус
108-ЕП-Д18, 109-П-Д18, 106-МОА-Д18, 112-МЗЕД-Д18, 103-ФС-Д18,
104-ФТ-Д18, 111-УПЕП-Д18, 107-ПУА-Д18**

Лекції: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>
Аудиторія: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Практики: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>
Аудиторія: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Обруч Ганна Володимирівна

Контакти: a_obruch@ukr.net

Години прийому та консультації: Пн 10:00-14:00

Динамічні умови зовнішнього середовища вимагають пошуку шляхів підвищення ефективності функціонування підприємств, можливостей розвитку і розширення їх діяльності. У зв'язку з цим провідне місце відводиться економічному аналізу. Економічний аналіз є засобом створення основного ресурсу постіндустріальної економіки – інформації, та є невід'ємним елементом у діяльності підприємств, адже досліджує їх функціонування, вивчає резерви виробництва, дає оцінку стану аналізованого об'єкта, є базою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі наявної інформації, допомагає визначити напрями підвищення ефективності діяльності та дає змогу спрогнозувати розвиток у майбутньому. Для забезпечення ефективного функціонування та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах трансформації економіки України необхідним є проведення системного оцінювання їх господарської діяльності, виявлення внутрішніх резервів

раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів з використанням сучасних методик та методології економічного аналізу.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області проведення комплексного економічного аналізу, здатність до розуміння економіко-логічних та економіко-математичних методів проведення економічного аналізу, методичних основ економічного аналізу основних показників виробничо-фінансової діяльності підприємств);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей розвитку економічного аналізу в світі та в Україні);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості до оцінки основних показників та факторів, що впливають на обсягові та якісні показники діяльності підприємства; здатність студента формувати цілі дослідження та методи їх вирішення, вміння проводити комплексну оцінку діяльності підприємства та виявляти резервів підвищення ефективності його функціонування)

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації для проведення комплексного економічного аналізу за допомогою сучасних інформаційних технологій)

5. Комунікативну компетентність (здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень, здатність самостійно виявляти проблеми функціонування підприємства при аналізі конкретних ситуацій, визначати резерви зростання та пропонувати способи їх вирішення, здатність проводити аналіз обсягу реалізації продукції, ефективності використання основних фондів, матеріальних і трудових ресурсів, фінансового стану та виконувати оцінку платоспроможності та фінансової стійкості підприємства);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів до розвитку інструментів логістики та управління ланцюгами постачань);

7. Управлінську компетентність (здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей; здатність організувати набуття теоретичних та практичних інструментів, скеровуючи зусилля та об'єднуючи результати різних досліджень та аналізів, представляючи остаточний результат до визначеного кінцевого обміну).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавлять методи дослідження економічних процесів, які відбуваються на підприємстві, в галузі чи національній економіці в їх взаємозв'язку та взаємозалежності, ви хочете ознайомитися з технічними прийомами економічного аналізу та виконання аналітичних розрахунків для оцінки основних показників, що характеризують діяльність підприємства, визначення впливу факторів на обсягові та якісні показники його роботи, вміло застосовувати методи пошук і обчислювання резервів підвищення ефективності виробництва та розробляти на цій основі ефективні управлінські рішення, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння основ економіки підприємства.

Перша частина курсу присвячена вивченню методики проведення комплексного економічного аналізу.

Друга частина курсу присвячена вивченню особливостей виконання управлінського аналізу діяльності підприємства.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з лютого по травень, дає студентам системні знання і розуміння теоретичних основ комплексного оцінювання діяльності підприємств, виявлення внутрішніх резервів раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, вмінь та навичок щодо застосовування методів економічного аналізу, оцінювання роботи підприємств, визначення доцільності використання ресурсів, пошук і обчислювання резервів підвищення ефективності виробництва, а розв'язання економічних проблем і формування на цій основі ефективних управлінських рішень та пропозицій.

Кількість кредитів ECTS – 4.

Лекції – 15 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 75 годин.

Курс складається з однієї лекції раз на два тижні і одного практичного заняття кожного тижня. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки індивідуального завдання щодо комплексної оцінки діяльності підприємства та виявлення резервів підвищення ефективності його функціонування.

Теми курсу

Економічний аналіз / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Залік	

Практичні заняття курсу передбачають виконання індивідуального завдання щодо комплексної оцінки діяльності підприємства та виявлення резервів підвищення ефективності його функціонування. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) В чому полягають особливості проведення комплексного економічного аналізу?
- 2) Пошук яких резервів собівартості продукції стає можливим після проведення аналізу витрат на оплату праці?
- 3) Які економічні і фінансові наслідки зниження ефективності використання матеріальних ресурсів? Визначте шляхи прискорення оборотності оборотних коштів.
- 4) Які фактори впливають на прибуток і рентабельність підприємства?
- 5) Обґрунтуйте поняття платоспроможності та банкрутства підприємства. Які вимоги беруть до уваги при порушенні справи про банкрутство ?
- 6) Якими будуть ваші рекомендації та ваше бачення застосування інструментів економічного аналізу на підприємствах залізничного транспорту?

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	1. Теоретичні основи економічного аналізу	2	1. Способи обробки економічної інформації. Традиційні методи. Порівняння.
2			2	2. Застосування традиційних теоретичних прийомів економічного аналізу в оцінці діяльності підприємства
3	2	2. Методика та методи економічного аналізу. Методика факторного аналізу	2	3. Факторний аналіз. Класифікація, систематизація факторів. Типи та моделювання факторних систем.
4			2	4. Застосування методів детермінованого факторного аналізу
5	2	3. Організаційне та інформаційне забезпечення економічного аналізу. Методика виявлення та підрахування господарських резервів	2	5. Оцінка структури та динаміки виробництва та реалізації продукції. Аналіз резервів росту виробництва та реалізації продукції
6			2	6. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Аналіз використання робочого часу
7	2	4. Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг)	2	7. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів.
8			2	8. Аналіз використання фонду заробітної плати
9	2	5. Аналіз використання виробничих ресурсів підприємства	2	9. Аналіз структури та руху основних фондів
10			2	10. Оцінка ефективності використання основних фондів
11	2	6. Аналіз собівартості продукції (робіт, послуг) та витрат діяльності підприємства	2	11. Аналіз використання матеріальних ресурсів
12			2	12. Розрахунок резервів зниження витрат та собівартості
13	2	7. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Аналіз фінансового стану підприємства	2	13. Аналіз формування та використання прибутку. Оцінка причин зміни рівня рентабельності
14			2	14. Маржинальний аналіз
15	2	8. Обґрунтування управлінських рішень на базі маржинального аналізу. Комплексна оцінка ефективності діяльності підприємства	2	15. Оцінка платоспроможності та фінансової стійкості
	2	Залік		

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

• Студентам пропонується виконання впродовж семестру індивідуального завдання, присвяченого проведенню комплексної оцінки діяльності підприємства та виявлення резервів підвищення ефективності його функціонування.. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 20 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування інструментарію економічного аналізу. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за результатами відвідування студентом занять (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та захистом індивідуального завдання (до 20 балів). Ступінь залученості визначається участю у дискусіях та обговореннях під час занять. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

• Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Обруч Ганна Володимирівна (<http://kart.edu.ua/staff/obruch-gv>) – лектор з інноваційного розвитку підприємства в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» – в УкрДУЗТ у 2017 році. Напрямки наукової діяльності: забезпечення збалансованого розвитку підприємств залізничного транспорту, інноваційний розвиток і конкурентоспроможність підприємств промисловості та транспорту.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, вміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Застосування прийому елімінування. Метод ланцюгових підстав.
2. Методика аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.
3. Застосування економіко – математичних методів в економічному аналізі.
4. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
5. Використання відносних показників в аналізі фінансової стійкості.
6. Традиційні прийоми в економічному аналізі. Використання відносних та середніх величин.
7. Інформаційне забезпечення економічного аналізу. Класифікація інформаційних джерел.
8. Методика аналізу виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг).
9. Методика проведення фінансового аналізу.
10. Аналіз витрат на 1 грн. товарної продукції.
11. Факторний аналіз собівартості товарного випуску.
12. Методика аналізу фінансового стану підприємства.
13. Типи факторних моделей.
14. Аналіз резервів зниження собівартості продукції, робіт, послуг.
15. Прийоми моделювання.
16. Аналіз загального обсягу витрат на виробництво продукції.
17. Аналіз обсягу реалізації продукції.
18. Аналіз собівартості окремих виробів.
19. Склад та особливості фінансового та управлінського (техніко - економічного) аналізу.
20. Аналіз ліквідності підприємства
21. Організаційні форми та виконавці аналізу господарської діяльності підприємства.
22. Методика аналізу собівартості продукції (робіт, послуг).
23. Аналіз непрямих витрат.
24. Основні правила організації аналізу господарської діяльності підприємства.
25. Зміст, мета та завдання економічного аналізу.
26. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.
27. Інтегральний метод факторного аналізу.
28. Аналіз забезпечення підприємства трудовими ресурсами. Засоби щодо раціонального їх використання.
29. Послідовність проведення комплексного аналізу виробничо – фінансової діяльності підприємства.
30. Аналіз структури продукції. Оцінка впливу структурних зрушень на фінансові результати діяльності підприємства.
31. Методи абсолютних різниць.
32. Аналіз платоспроможності підприємства.
33. Методика проведення комплексного аналізу господарської діяльності підприємства.
34. Аналіз моделей фінансування активів фірми та їх взаємозв'язку з типами фінансової стійкості .
35. Логарифмічний метод факторного аналізу.
36. Методика аналізу основних засобів підприємства
37. Аналіз якості продукції.
38. Аналіз прямих витрат на виробництво та реалізацію продукції, послуг.
39. Факторний аналіз: сутність, види, методи.

40. Аналіз структури та динаміки майна підприємства та джерел його утворення.
41. Аналіз прибутку від випуску та реалізації продукції (робіт, послуг). Аналіз рентабельності продукції (робіт, послуг).
42. Факторний аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства.
43. Аналіз фінансової стійкості підприємства: методика, використання абсолютних показників.
44. Аналіз обсягу, асортименту та структури продукції.
45. Прийом порівняння. Види порівнянь.
46. Аналіз балансу товарної продукції. Фактори, що впливають на обсяг виробництва та реалізації продукції.